

مقررات و آیین نامه های دوره های آموزش تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)

بخش اول

کلیات

ماده ۱:

هدف

هدف از برقراری دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) افزایش مهارت های عملی و دانش نظری پزشکان متخصص در راستای ارتقاء کیفیت خدمات تخصصی و آموزش پزشکی و نیز دستیابی به آخرین یافته های علمی پزشکی می باشد.

ماده ۲:

تعریف دوره

دوره تکمیلی تخصصی بالینی پزشکی طی آموزش در رشته هایی است که از یک سو نیاز به ارائه آموزش های تکمیلی تخصصی برای ارتقاء مهارت عملی تخصصی آن رشته وجود داشته و از سوی دیگر ارائه آن در قالب دوره های فوق تخصصی وجود نداشته باشد. متقاضیان واجد شرایط با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی پزشکی و گذراندن مراحل ذیل به اخذ گواهی تکمیلی تخصص نائل می شوند:

الف) پذیرش در آزمون ورودی تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)

ب) موفقیت در طی دوره آموزشی (علمی و عملی) مصوب در یکی از دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مورد تائید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

ج) اعلام موفقیت در اتمام دوره آموزشی تکمیلی تخصصی توسط بخش آموزش دهنده

ماده ۳ :

تعریف فلو

فلوی تکمیلی تخصصی به فردی اطلاق می شود که با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی و یا گواهی قبولی آن و پذیرش در آزمون ورودی، در یک رشته به کسب مهارت های عملی و آموزش های نظری و فعالیتهای پژوهشی بپردازد.

بخش دوم

شرایط پذیرش

الف) شرایط عمومی

ماده ۴:

شرایط پذیرش فلو در رشته های تکمیلی تخصصی بالینی

۴-۱- شرکت و قبولی در آزمون پذیرش فلو

۴-۲- داشتن مدرک دانشنامه تخصصی پیش نیاز و یا گواهی قبولی آن از دانشگاه ها و مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴-۳- داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه یا معافی برای آقایان

تبصره ۱:

کلمه معافی به مفهوم معافیت دائم می باشد و داوطلبان دارای معافیت موقت پزشکی و یا کفالت با مسئولیت خود می توانند در آزمون پذیرش شرکت نمایند. بدیهی است در صورت فراخوانده شدن به انجام خدمت وظیفه، این وزارتخانه هیچ گونه تعهدی برای ترخیص آنان به عهده نخواهد گرفت.

تبصره ۲:

داوطلبانی که در حال انجام خدمات قانونی شامل خدمت وظیفه عمومی یا پیام آوران بهداشت می باشند، در صورت ارائه گواهی مبنی بر اینکه مدت سربازی آنان، در مورد داوطلبان آزمون مهرماه تا تاریخ ۱۴ بهمن ماه همان سال و در مورد داوطلبان آزمون اسفندماه تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال بعد به اتمام می رسد مجاز به شرکت در آزمون پذیرش خواهند بود.

تبصره ۳:

آن دسته از متقاضیانی که به عنوان ماده یک قانون نحوه تامین اعضاء هیات علمی مشغول انجام خدمت وظیفه در دانشگاه های علوم پزشکی می باشند. در صورتیکه در مورد داوطلبان آزمون مهرماه تا تاریخ ۱۴ بهمن ماه همان سال و در مورد داوطلبان آزمون اسفندماه تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال بعد حداقل معادل طول دوره خدمت وظیفه

مصوب ستاد فرماندهی نیروهای مسلح (در حال حاضر ۱۸ تا ۲۱ ماه) گذرانده باشند می توانند به طور مشروط در آزمون شرکت نمایند و در صورت قبولی و نداشتن منع قانونی از نظر اداره نظام وظیفه، طبق مقررات شروع به آموزش نمایند.

تبصره ۴:

از میان حائزین رتبه های اول تا سوم امتحانات دانشنامه تخصصی هر رشته پیش نیاز در هر سال تحصیلی در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند با رعایت سایر شرایط مندرج در آیین نامه می توانند به طور مشروط در آزمون پذیرش اسفندماه ثبت نام و شرکت نمایند و در صورت قبولی با استفاده از ماده یک قانون نحوه تامین اعضاء هیات علمی، تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه سال بعد از خدمت ترخیص شده، شروع به آموزش نمایند.

۴-۴- هر داوطلب می تواند بدون محدودیت دفعات در آزمون پذیرش فلو شرکت نماید.

۴-۵- نداشتن نقص عضو موثر حرفه ای بر حسب رشته پیش نیاز.

۴-۶- عدم اشتغال به تحصیل در یکی از رشته های فوق تخصصی پزشکی و دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) و Ph.D.

تبصره:

دارندگان گواهی دوره تکمیلی تخصصی، یا کسانی که دوره مذکور را با موفقیت طی نموده اند و یا قبول شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در یکی از رشته های پزشکی (به استثناء قبول شدگان آزمون نهایی رشته فوق تخصصی بیماریهای قلب و عروق) مجاز به شرکت در آزمون پذیرش نمی باشند.

ب) شرایط اختصاصی

ماده ۵:

اعضاء هیات علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و نیز داوطلبانی که با استفاده از شرایط تبصره ۴ بند ۳-۴ قصد ورود به دوره را دارند می بایست هنگام ثبت نام یکی از مدارک مستند ذیل را حسب مورد ارائه نمایند:

الف) حکم استادیاری رسمی (قطعی یا آزمایشی) و اعلام نیاز دانشگاه محل خدمت

ب) گواهی رتبه برتر در رشته پیش نیاز به تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

ماده ۶:

داوطلبان مشغول خدمت در یکی از وزارتخانه ها، سازمان ها و نهادها در هنگام ثبت نام موظف به ارائه معرفینامه از سازمان های ذیربط مبنی بر موافقت با ماموریت آموزشی خود در صورت قبولی در آزمون پذیرش می باشند.

ج) آزمون پذیرش

ماده ۷:

آزمون پذیرش فلو در مراکز آموزشی دارای مجوز آن رشته از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی، به صورت غیرمتمرکز، توسط دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی در اسفند و یا مهرماه هر سال برگزار می شود.

تبصره:

شیوه آزمون پذیرش (کتبی، شفاهی، و یا کتبی - شفاهی) توسط گروه آموزشی مربوطه تعیین می گردد. دانشگاه ها موظفند شیوه برگزاری آزمون را هنگام ثبت نام اعلام نمایند.

پذیرش نهایی قبول شدگان آزمون پذیرش فلو از طریق معدل گیری آزمون کتبی (۱۰۰ سوال) و آزمون شفاهی (به صورت آسکی) به ضریب ۲ به ۱ و با رعایت کلیه مقررات انجام می پذیرد.

(نمره کتبی * ۲ + نمره شفاهی)

۳

ماده ۸:

هر داوطلب میتواند با توجه به رشته تخصصی پیش نیاز و ظرفیت های تعیین شده، یکی از رشته های تکمیلی تخصصی را انتخاب و در آزمون پذیرش شرکت نماید.

ماده ۹:

ثبت نام در دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور که دارای مجوز آموزشی از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی در رشته مربوطه می باشند طبق اعلام عمومی (از طریق جراید) در نیمه اول دیماه و یا نیمه اول مردادماه هر سال تحصیلی انجام می شود.

ماده ۱۰:

پس از ثبت نام و انتخاب رشته، تغییر رشته به هیچ عنوان جایز نمی باشد.

ماده ۱۱:

دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی برگزارکننده آزمون، موظفند پس از اتمام تاریخ ثبت نام، مدارک داوطلبان آزمون اسفندماه را حداکثر تا سی ام دیماه و داوطلبان آزمون مهرماه را حداکثر تا سی ام مرداد ماه برای بررسی به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی ارسال نمایند.

۱-۱- در آزمون پذیرش، در شرایط یکسان، اولویت پذیرش با اعضاء هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور می باشد.

۲-۱۱- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی برگزارکننده آزمون موظفند طی مدت دو هفته پس از برگزاری آزمون، اسامی پذیرفته شدگان هر رشته را حداکثر تا ظرفیت از پیش اعلام شده به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی، اعلام نمایند. دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اسامی پذیرفته شدگان مشمول خدمات قانونی را برای ترخیص، به معاونت درمان، دانشگاه یا سازمان محل خدمت اعلام می کند.

بخش سوم

دوره آموزشی

الف) ثبت نام پذیرفته شدگان

ماده ۱۲:

دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند نسبت به ثبت نام پذیرفته شدگان آزمون مهرماه در نیمه دوم دی ماه همان سال و پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه در نیمه اول شهریورماه سال بعد اقدام نمایند.

۱-۱۲-

الف) دانشگاه های محل تحصیل موظفند نسبت به جایگزینی پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه که در موعد مقرر ثبت نام ننموده و یا در فاصله اول مهرماه تا ۵ آبان ماه سال تحصیلی شروع دوره انصراف دهند، حداکثر تا تاریخ ۱۵ آبان ماه سال تحصیلی مربوطه اقدام نمایند.

ب) دانشگاه های محل تحصیل موظفند نسبت به جایگزینی پذیرفته شدگان آزمون مهرماه که در موعد مقرر ثبت نام ننموده و یا در فاصله ۱۵ بهمن تا ۲۰ اسفند ماه سال تحصیلی مربوطه اقدام نمایند.

۲-۱۲- کسانی که در مراکز آموزشی، بهداشتی و درمانی مسوولیت اداری و اجرایی دارند نمی توانند به طور همزمان به تحصیل در رشته تکمیلی تخصصی بپردازند.

ب) تعهدات

ماده ۱۳:

مستخدمین رسمی دانشگاه های علوم پزشکی ملزم به سپردن تعهد محضری به میزان دو برابر مدت آموزش به محل استخدام می باشند و دانشگاه محل استخدام موظف به پرداخت ۵۰ درصد کلیه هزینه های تحصیلی برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاه محل تحصیل می باشد.

۱-۱۳- شاغلین مشمول ماده ۶ این آیین نامه ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود هستند و سازمان مربوطه موظف به پرداخت کلیه هزینه های تحصیلی، برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاه محل تحصیل می باشد.

۲-۱۳- متقاضیانی که با استفاده از تبصره ۳ یا ۴ بند ۳-۴ این آیین نامه در دوره های تحصیلات تکمیلی تخصصی پذیرفته می شوند موظف به سپردن تعهد به میزان دو برابر مدت آموزش به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند.

۳-۱۳- اخذ تعهد از پذیرفته شدگان به نحوی است که در صورت اضافه شدن به تعهدات قبلی در مجموع از ۱۰ سال تجاوز ننماید.

۴-۱۳- داوطلبان آزاد با پرداخت شهریه و کلیه هزینه های تحصیلی برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاه محل تحصیل در دوره های تکمیلی تخصصی به تحصیل می پردازند.

ج) شروع دوره

ماده ۱۴:

پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه از اول مهرماه سال تحصیلی بعد و پذیرفته شدگان آزمون مهرماه از ۱۵ بهمن ماه همان سال تحصیلی موظفند پس از ثبت نام دوره آموزشی را شروع نمایند.

تبصره ۱:

عدم ثبت نام پذیرفته شدگان در موعد مقرر، یا عدم شروع دوره ثبت نام شدگان به دلایل غیرموجه برای پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه حداکثر تا آخر بهمن ماه همان سال تحصیلی به منزله انصراف قطعی تلقی می شود.

تبصره ۲:

مهلت شروع به آموزش افراد جایگزین در مورد پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه حداکثر تا ۳۰ آبان ماه سال تحصیلی بعد و در مورد پذیرفته شدگان آزمون مهرماه حداکثر تا ۱۵ فروردین ماه همان سال تحصیلی می باشد.

د) آموزش دوره

ماده ۱۵:

آموزش دوره بر مبنای برنامه و محتوای آموزشی هر رشته که توسط هیات ممتحنه رشته پیش نیاز پیشنهاد می گردد و پس از تصویب شورای آموزش پزشکی و تخصصی قابل اجراء است.

۱-۱۵- طول دوره رشته های تکمیلی تخصصی ۱۲ تا ۱۸ ماه کامل است که توسط شورای آموزش پزشکی و تخصصی تعیین می شود.

تبصره:

گروه آموزشی مجاز است براساس توانایی های علمی و عملی فلو در رابطه با تمدید دوره آموزشی وی تصمیم گیری نماید.

۲-۱۵- فلو موظف است وظایف آموزشی، پژوهشی و درمانی اعم از آموزش دوره های پایین تر، برگزاری کلاس های نظری، کارآموزی های بیمارستانی و درمانگاهی و کشیک را مطابق برنامه گروه آموزشی مربوطه انجام دهد.

۳-۱۵- خدمت فلو به طور تمام وقت (حداقل از ساعت ۸ صبح لغایت ۱۶) و براساس برنامه گروه آموزشی می باشد و در طول دوره آموزش حق هیچ گونه اشتغال خارج از برنامه گروه آموزشی مربوطه از جمله طبابت در مطب را ندارد.

تبصره:

اشتغال فلو در رشته مربوطه در کلینیک ویژه، به شرط موافقت بخش آموزش دهنده حداکثر دو روز در هفته بلامانع است و پرداخت حق الزحمه این گروه از فلوها برابر مقررات کلینیک ویژه می باشد.

۴-۱۵- فلوهایی که با ماموریت آموزشی به دوره های تکمیلی تخصصی وارد می شوند مشمول کلیه مقررات و ضوابط دوره آموزشی مربوطه می باشند.

ه) مرخصی ها

ماده ۱۶:

هر فلو می تواند از مرخصی های سالیانه، استعلاجی و زایمان برحسب مورد استفاده نماید.

۱-۱۶- هر فلو می تواند با رعایت مقررات، به ازای هر سال تحصیلی حداکثر ۱۵ روز از مرخصی سالیانه استفاده نماید. مدت مذکور جزء دوره آموزش محسوب می گردد.

۲-۱۶- هر فلو می تواند با ارائه گواهی پزشکی تایید شده از سوی شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل از مرخصی استعلاجی استفاده نماید.

تبصره:

در صورتیکه مدت مرخصی استعلاجی فلو از ۳ ماه تجاوز کند، ادامه دوره منوط به تأیید گروه آموزشی مربوطه خواهد بود و بنا به درخواست دانشگاه، دبیرخانه می تواند نسبت به معرفی فرد جایگزین اقدام نماید.

۳-۱۶- استفاده فلوهای خانم از چهارماه مرخصی زایمان برای یک بار در طول دوره بلامانع می باشد.

۳-۱۶- مدت زمان مرخصی های استعلاجی و زایمان جزء دوره آموزش محسوب نشده و به طول دوره افزوده می شود.

و) تغییر رشته، انتقال و میهمانی

ماده ۱۷:

پذیرفته شدگان مجاز به تغییر رشته نمی باشند.

ماده ۱۸:

انتقال پذیرفته شدگان جزء در موارد ذیل ممنوع است:

الف) در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده دوره تکمیلی تخصصی برابر آیین نامه ارزشیابی بخش ها، انتقال فلوهای تکمیلی تخصصی پذیرفته شده به سایر بخش های مورد تایید، با نظر هیات ممکنه رشته پیش نیاز و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ب) در صورتی که برابر آیین نامه ارزشیابی بخش ها، صلاحیت بخش آموزشی تکمیلی تخصصی به صورت موقت لغو گردد انتقال فلوهای پذیرفته شده تا احراز مجدد صلاحیت آموزشی، به سایر بخش های مورد تایید، با نظر هیات ممکنه رشته پیش نیاز و موافقت دانشگاه های مقصد بلامانع است.

ماده ۱۹:

میهمان شدن در دوره های تکمیلی تخصصی ممنوع می باشد.

ز) ترک تحصیل و انصراف

ماده ۲۰:

ترک تحصیل یا انصراف در طول دوره موجب انفصال از آموزش در آن دوره می شود.

۱-۲۰- عدم مراجعه پذیرفته شدگان برای ثبت نام در موعد مقرر به منزله انصراف قطعی تلقی می شود.

۲-۲۰- در صورت ترک تحصیل و یا انصراف از آموزش، چنانچه مدت انفصال بیش از یکماه نباشد می تواند با موافقت گروه آموزشی مربوطه به تحصیل بازگردد و در صورت انفصال بیش از یکماه حق ادامه تحصیل در دوره مربوطه را نداشته و مطابق مقررات با وی رفتار می شود.

تبصره:

در مورد پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه اعلام انصراف تا پنجم آبان ماه سال تحصیلی شروع دوره و در مورد پذیرفته شدگان آزمون مهرماه اعلام انصراف تا بیستم اسفندماه سال تحصیلی شروع دوره انصراف قطعی تلقی شده و بازگشت به تحصیل در آن دوره مجاز نمی باشد.

۳-۲۰- فلوهایبی که ضمن تحصیل، متقاضی انصراف می باشند باید درخواست انصراف خود را برای اخذ موافقت به دانشگاه محل تحصیل ارائه نمایند.

۴-۲۰- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند در صورت موافقت، مراتب انصراف را حداکثر ظرف مدت دو هفته به مراجع ذیربط اعلام نمایند.

۵-۲۰- پرونده پذیرفته شدگان آزمون اسفندماه که پس از پنجم آبان ماه سال تحصیلی شروع دوره و پذیرفته شدگان آزمون مهرماه که پس از ۲۰ اسفندماه سال تحصیلی شروع دوره حکم فلویشیپی آنان لغو می شود به دفتر حقوقی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال می گردد تا براساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود.

بخش چهارم

امور رفاهی

ماده ۲۱:

کمک هزینه تحصیلی فلوهای که دارای تعهد خدمت به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند معادل ۸۰ درصد حقوق و فوق العاده شغل استادیار پایه یک و ۵۰ درصد مزایای طرح تمام وقتی از محل درآمدهای اختصاصی با تصویب هیات امناء دانشگاه / دانشکده می باشد. میزان عیدی و افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی فلوهای دوره تکمیلی تخصصی معادل استادیاران پایه یک می باشد.

۲۱-۱- فلوها در مدت مرخصی استحقاقی و زایمان از کمک هزینه تحصیلی برخوردار می باشند.

۲۱-۲- در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه، به فلوها کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد.

۲۱-۳- به فلوهایی که با ماموریت آموزشی در دوره های تکمیلی تخصصی شرکت می کنند کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد و حقوق و مزایای آنان توسط محل استخدام و براساس مقررات مربوطه پرداخت می شود.

۲۱-۴- به فلوهای آزاد (مشمول بند ۴-۱۳) کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد.

۲۱-۵- فلوهایی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمات درمانی به صورت خویش فرما استفاده نمایند، میتوانند با پرداخت ۵۰ درصد حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند.

بخش پنجم

پایان دوره و صدور گواهی

ماده ۲۲:

شرایط اتمام دوره

الف) تکمیل دوره آموزشی براساس برنامه آموزشی مصوب هر رشته

ب) اعلام موفقیت در اتمام دوره آموزشی توسط بخش آموزش دهنده

۱-۲۲ - دانشگاه محل آموزش موظف است ظرف مدت دو هفته پس از پایان دوره، مراتب موفقیت فلو را به مراکز ذیربط اعلام نماید.

۲-۲۲ - دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی هیچ گونه مدرک یا گواهی قبل از موفقیت در اتمام دوره برای فلوهای دوره تکمیلی تخصصی صادر نمی نماید.

۳-۲۲ - دانشگاه های محل آموزش موظفند مراتب اتمام دوره را پس از موفقیت در گذراندن دوره آموزش و ارائه تسویه حساب قطعی به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام نمایند.

۴-۲۲ - گواهی دوره تکمیلی تخصصی پس از موفقیت در گذراندن دوره و اعلام فراغت از تحصیل، با امضاء مشترک رئیس دانشگاه محل آموزش و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی صادر می شود.

ماده ۲۳:

در موارد ابهام این آیین نامه، رفع ابهام به عهده شورای دبیران رشته های پیش نیاز خواهد بود.